

Пурнаҗа, җәршыва юрат, таван халәх мәнше чәрә, җавна юрат!

ТУСПАҖ

НУРЛАТ РАЙОНЕН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАҖАЧӘ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҗат 1931 җулхи июлән
9-мәшәңче тухма пусланя.

N 74
(4643)

1998 җулхи июль (утә)
уйәхән 1-мәшә, юнкун

Паләртнә
хакпа.

Кашни еҗ хәйне еверлә

"Тухәҗ-98" пресс-группа пәлтерет

Сумәрсем иртнине пәхмасәр, район хуҗаләхәсенче обществалла выльәх-чәрләх валли хатәрлекен апат запасә үсет. Кәна юлашки 5-6 кун хушшинче хуҗаләхсенче типә утә пәр тонна ытларәх үснә факт та җирәплетет. Енерхи кун телне утә запасә 3,5 пин тонна ытла шулланя. Чи нумай утә хрәсенсен хуҗаләхәсен Мичурин ячәне хисәпләнен асоциацийәнче хатәрленә - 325 тонна. "Комбайн", "Татарстан", "Тан" хуҗаләхсенче сак кунсенче утә запасә 100-шер тонна үснә. Вәсененчә юлашки иккәшәңче, җаплах Хафизов ячәне хисәпләнен, Кузнецов ячәне хисәпләнен, РСУн Козлов ячәне хисәпләнен хушма хуҗаләхәңче юлашки пәр кун хушшинче 15-20-шер тонна утә хатәрленә. Юлашки хуҗаләхәра утә запасә пит нумаях мар ентә, анча та вәсем сенаж чи нумай - 450 тонна хатәрленене паләртә хавармалла. Мичуринчәсем траншейәсене 380 тонна сәтеклә апат хывнә. Анча та "Заветы Ильича", "Черемшан", "Чулшан" ассоциациясенче, сәт-су комбиначән тата сахар завочән хушма хуҗаләхәсенче типә утә запасәне мухтанма пулараймәсә, сак есрә "Игенчәне" "Урнякра" та җавранәсула хатәртаймәсә. Юлашкинче АВМ

активлә еҗлет, кунта 17 тонна витаминлә курак сәнахә хатәрленә ентә. Анча та районта сак паха апата хатәрлекен 10 агрегата сәс хута янә. "Киклә", Мичурин ячәне хисәпләнен, "Родина" хуҗаләхәсенче вәсемне тухәҗлә уса кураҗә, кикләсем ку есрә мичуринчәсенчә иртсе кайма хатәр. Шел пулин те хуҗаләхәсенчә чылайәшә сак майсемне туллин уса курмәсә.

Путек миләкән запасә паләрмәләх үснә. Ку иртнә субботниксемне воскресниксен резултатә. Анча та "Заря", "Черемшан", "Игенчә", "Тан" ассоциациясенче пәр миләк те сыхман.

"Родина", "Рассвет", "Татарстан" ассоциациясенче, сахар завочән тата сәт-су комбиначән хушма хуҗаләхәсенче эмел куракәсене активлә хатәрләсә. Сак хуҗаләхәсенче эмел куракәсен запасә 7-9 тонна шулланя, ку ентә еҗ малалла ырат. Кәскен каласан, хуҗаләх ертүсисем, выльәх апачә хатәрлекенсем җуҗанталәк условийәсене шута илсе пур төрлә выльәх апачә хатәрлес теләшә есрәне йәркәлемелә. Тунтикун район администрациячә иртнә канәшлүра та кун бирки конкретлә каласу пинә.

Пәр хуҗаләхәран килнә хыпарсем

18-шар килограмм

сәт суса илсә хрәсенсен хуҗаләхәсен Мичурин ячәне хисәпләнен асоциацияән дояркисем хальхи вәхәтра. җулталәк хушшинче пысәк савәм тивәстерекенсерсем, вәсем җуллахи тапхәран майәсемне әнәҗлән уса кураҗә. Дояркәсем хушшинчи әмәртүра Зинаида Михайловна Кузьмина малта ырат: вәл кәҗалхи 5 уйәх хушшинче пәр енерен вәтамран 2373 килограмм сәт суса илмә елкәрнә. Хальхи вәхәтра таләкра пәр енерен вәтамран 19 килограмм сәт сават. Ку үсәме Зинаида Михайловна, җаплах выльәх пәхакан Юрий Александрович Яковлев түрә кәмәлпа вәй хунипе тивәстернә.

Людмила Николаевна Михеева Полина Семеновна Корчукован ушкәнәңче те кәтартусем начар мар.

Агрегат еҗлет

Хальхи вәхәт телне хуҗаләхәра 23 тонна витаминлә курак сәнахә хатәрленә. Кунта чи малтан АВМ операторән Валентин Александрович Ефимовән түпи пысәк. Агрегат пәр кәлтәксәр еҗлесе курак сәнахәң запасәне сителәклә хатәрлес тесе пәтәм вәйран тәрәшәт.

С.КУЛЬМЕТЬЕВА,
экономист.

Икә кунра - 50 тонна путек миләкә

Хрәсенсен хуҗаләхәсен "Киклә" асоциациячәнче путек миләкә хатәрлес теләшә икә кун субботник пулчә. Районта выльәх апачә хатәрлес теләшә пәлтернә субботникпа воскресника ял еҗченәсемне пәрле хуҗаләх правленийән, самоуправлений вырәнти Совечән, культура җурчән еҗченәсем те тухрә, шефа илнә предприятин - НУАД еҗченәсем тәрәшә вәй хучә. С.С.Хамидуллин инженер ертсе пинипе управлени представителәсем путек миләкә хатәрлерә, әна хәйсен КамАЗ автомашинапә турттарчә. Резултатсем савәнтараҗә: кикләсем икә кунра 50 тонна путек миләкә хатәрлерә, ку вәл маларахи кунсенчинчә 47 тонна ытларәх.

Хрәсенсен хуҗаләхәсен "Комбайн" асоциациячә кәҗал сураки вәхәтәңче питә лайәх еҗленә. Пәрчәллә культурачән чи пысәк лаптәкне Радик Мангирович Мингазетдинов акнә. җартан таврәннә хыҗҗән Радик хуҗаләхәра юлнә, питә шанчәклә та опытлә механизатор пулса тәйнә. Юлашки җулсенче ака вәхәтәңчи тәп еҗе шәпах вәл пурнәҗләт. Тәрәшуллә та түрә кәмәллә яш еҗсене кәҗал та пысәк хәвәртләхә тата паха ирттернә. Хирсем пәр тиккәсән симәсләни те җакнах җирәплетет - каласем лайәх шәтса тухса, сәлелә сәкленәсә.

Сәнүкерчәкәре: хрәсенсен хуҗаләхәсен "Комбайн" асоциациячән механизаторә Р.М.Мингазетдинов.

Вәрах кәттермерәс

Элмет куҗтәңчи ялсене газификацияләссә питә пысәк хәвәртләхәпа ырат.

Я
Л
С
Е
Н
Е
Г
А
З

"Востокмонтаж" акционер обществин ертүсисем сак есрә Отрадный хулинчи 2-мәш номерлә СУ явәҗтарнә, сакә, паллах, есрәне хәвәртләссәсинче түрәх паләртнә. Тәрәс ентә, Пәкәлмәри 4-мәш номерлә монтаж управленийә, кунта газ кәртме пусланәскер, есрән пысәк калә пәшнә пурнәҗләма елкәрнә. җапах та Отрадный хулинчән килнә яшсем җавранәсуллах еҗленә. Сак кунсенче тата икә ял халәхне савәнтараҗә тесе вәсем җурчәрчән ырма-канми вәй хунә. Резултатсем куҗ умәңчә: иртнә эрнекун Элметре 6 җурта газ кәртнә, Зузеевара - 5. Юлашки ялта газ пайлакан шкапа та лайәх палләпа хута янә, сак кунсенче ытти җуртсем те сенкер топливәпа уса курма тыгәнә. Вәсен хуҗисем вәхәта вәраха тәсмасәр чүрәче форточкисем вырнаҗтарсан, пәрәхәсене сәрласан, газовиксем, сакә чәрмавлә пулин те, ватә җынсен җурчәсенчи кивә

маркәллә плитасене җуҗанталәк газәпе уса курма сәнәллә оборудованиләс. Паллах, плитасене сәннисемне улаштарсан аван пулмалла, анча пәтәмпәх уқса-тенкәрен килет.

Элмет яләнче чи малтан газ сәнә типлә плитасем вырнаҗтарнә җуртсене панә. Газовиксем тәрәшә вәй хунипе, хуҗаләхәң сәнә ертүси газификацияләссәнинә пысәк тимләх уйәрнипә тата пәрәхәсене сәрлама ял халәхне явәҗтарнипә, җаплах сак есрә правлени аппаратә хушшәннипә, Николай Пайгерчев ертсе пинипә "Нурлатгаз" ЭПУри слесарьсем хастар еҗләнпә пәрремәш ултә җуртра, пысәк шаңәс җутисем евәр, газ җуталнә.

җапла майпа, Элмет куҗтәңчи мәнпур хуҗаләхәсенчә вәрахчән сәтнә җуҗанталәк газәпе җыҗантарнә җуртсем пур тата ку ентә газовиксем малалла активлә еҗләсә. Тәпрен илсен, Кәҗәканлә яләнчи җуртсене газификацияләссәнинә июль уйәхәңчә пәтәмпәх вәҗлесе шаңәс пур.

Комплекслә төрәсләв

иртнә

Иртнә эрнере сәрт-ту - техника надзорән Лениногорскри уйрәмә нефтьле газ кәларакан "Нурлатнефть" управленире комплекслә төрәсләв ирттернә.

Виҗә җулта пәрре ирттерекен төрәсләв, чәннипәх комплекслә пулнә. Комисси сәртту техникин требоваанийәсене, еҗ сыхлавлән, пушар хәрушәрләхән правилисене пурнәҗләнипә кәсәкләннә, бригадәсенчә, еҗ вырәнәсенчә пулнә, рабочисемне каласнә, җавәнпа пәрлех вәсен профессия хатәрленәвән шәйнә те төрәсләв. Эрне хушши төрәсләвнә хыҗҗән комисси членәсем пурте сакән пек шухәшпа киләшнә: нефтьле газ кәларакан

"Нурлатнефть" управленире рабочисен профессияне, производствәри культураәна үстәрес, есрә йәркәлес теләшә пысәк еҗ пурнәҗләсә, сакә пәрлехи кәтартусенчә те лайәх енчә паләратә, савәнпа пәрлех комисси Нурлатри нефтяниксем ку теләшә сакән евәрлә предприятисем хушшинчә үсәсем ытларәх тунине паләртнә. Паллах, еҗ комиссиячән членәсем ситменләксене те паләртмәсәр хәварман. Сакән пек пысәк предприятирә вәсем пурринчән теләнемелли те сук. Вәсен пәтәҗәллә коллективнә членәсенчә пәтерессинчә нимәнлә йывәрләхәсем те сук пулә.

Анат Кама - пәләт хәпхи

"БЕГИШЕВО" - тәңчә пәлтерәшлә аэропорт пулса тәнә. Анат Камәри сывләш порчә республикара Хусан хыҗҗән иккәмәш вырәнәта тәрәт. Әна Кама тәрәхәңчи промышленность зони варринчә 1971 җулта уснә. Чәрәк емәр хушшинчә сак пәләт хәпхи витәр 12 миллион сын вәссе кайнә. Пәлтәр кунти аэровокзала сәнетнә, вәл Европәри аэровокзалсенчә пәрре те кә мар.

җитес вәхәтра "Бегишево" аэропортәңчә самолетсем Вәтам Азия, Кавказа, Кырма, Белорусе вәсәме тыгәнәсә. СНГсәр пуҗне, ытти җәршывсене, чи малтан суту-илу тәвакан "челноксем" валли рейсәсем усмалла.

Нурлат-Хусан поезд

Иртнә эрне вәсәңчә Нурлат-Хусан поезд каләх сүрәдә тыгәннә. Хальхинчә пәл эрнере икә хуҗ сүрә - пәмәткунсенчә тата тунтикунсенчә. Хусан малтанхи вәхәтрах - 17 сәхәт те 55 минутра хуҗкалса каят.

- Фатих Саубанович, хальхи вәхәтри услови-сенче бюджетән пәрләнне упраса хәварма унан тупаш пайне пурнаслама мәнле те пу-лин уйрам мерәсем йышанмалла-и?

- Уйрам сул-йәрсемех сук җнтә. Ёслемелле. Бюджетән төрекләнне пурте пәрле - тавар туса кәларакансем, налукпа финанс службисем, пенси фончә - тачә сыханса тусла вай хур-сан сәс упраса хәварма пулат. Пирән районта сакан пек политика. Ад-министраци пусләхә ер-тсе пыракан ятарла ком-мисси бюджета пурнасланине, налук-сем пустарнине тәп тимләнне тытат, сак ёсене йөркелсе тарат, кирлә пулсан вара вас-кавлә мерәсем йышанат. Районта вәл хисепре, бюджета пурнасланине те унан тупи пысак. Паллах ёнтә, бюджетән тупаш пайне үстермелли сәнә сул-йәрсем те шы-ратпәр. Кәсал районта маркетинг службин деп-партаментне йөрке-леремәр. Ял хуҗаләх продукцияне тупашла ырнасарса, вәл "чәрә уқса" ёслесе илет, сапла майпа бюджета та уқса-тенкә кәрет. Эсир асархарәр пулә, бю-джетән 70 процентне эфир "чәрә" уқсапа тивәстеремәр. Ку вара - пысак ёс.

- Пенси фондәнче ёссем мәнле?

Ёлөкхилле пурәнма май сук

Нумаях пулмасть ТР министрсен Каби-нетәнче иртнә аплә канашлура 4 уйәх хушшинче бюджетән тупаш пайне пурнаслана икә район хушшинче пәри Нурлат районә пулнине пәлтерчәс. Ку

- Ана та ёслемест тесе айәплама сук. Пенси фондне уқса-тенкә пустарассине пирән 53 процент пурнаслана, урәхла каласан, респуб-лика шайәнче. Вәсене үстермелли мерәсем пәкса хәваратпәр, пен-си шүтәнчен төрлә ус-лугәсем памалли прак-тика пурнаса кәртрәмәр. Пытармастап, фондән аңахлах ёсleme майсем пур, юлашки канашлуосенчен пәрин-че каласу шап сакан сүнчен пычә.

- Паллә ёнтә, бю-джетән төрекләнне тупаш пайә кана мар, уқса-тен-ке перекетлә тыткалани те тивәстерет. Юлашки төләнше сирән мәнле?

- Төрәс калатәр. Тәсләхрен, кәсал сүтәс йитәвәсене пәләрхин-чен 16 миллион тенкә сахалрах уйәрнә, шел ёнтә, анча мән тәвән-ха? Штатсене йөркене кәртме тивет, төлсәр такаксене пәтерепәр. Само управлени ыврәнти Совечәсене централизилине 34 штат единицине

кәскетнә, пәрлехи ёсән кәтартавәсене ку пачах та тивмерә. Төрәсине каласан, эфир админис-траци аппаратне кәскет-нинчен пусларамәр. Хальхи вәхәтра пирән 4 пушә ёс ыврәнә пур, ан-чах та сынсене шүтшән сәс тытса тама кирлә мар тесе шүтлатпәр. Тәс-ләхрен, администраци аппаратчән ертүси пур пулсан, йөркелү пайән заведующийә мәнә кирлә-ха? Е наци йитәвәсене төләнше ёслекен специалист? Нурлат - нумай напиллә халәх районә, төрәс пултәр тесен специа-лист пулма мәнле наци представителне лар-тмалла-ха? Специалист пулсан сакан пек йывәрләх та сиксе ту-хат, специалист сук-тәк йитү та сук. Напи-сем пәр-пәринне киләшперни, пәр-пәрне хисеплени вара сынсен кулленхи ёсәнче сирәпленет. Хула ста-тусә улшәннә пулин те, хушма штатсем пирән сук. Хула пусләхә пирән мәр мар, администраци

енәпә"Ватаным Татарстан" хаҗат коррес-понденчә Г.РИЗВАНОВ Нурлат районәне Нурлат хулин администрацийән пусләхәне Ф.С.СИБАГАТУЛЛИНПА телефонпа ка-ласнә.

пусләхән хула төләнше ёслекен сүмә шүтланат. Эфир хамәр сак прин-ципа тытса пырсан, ыт-тисенчен те йитма сәмәлрах, вәсем аңла-нассә. Кәсалхи ака вәхәтәнче хресченсен хуҗаләхәсен "Элмет" та-та "Татарстан" ассоци-ацийәсене пәрлеш-тертәмәр. Сәлтәвә? Эл-мет хирәсенче 13 трак-тор ёслет, 4-шә ёсәр тәрассә - механизатор кадрәсем сук. Наряда пустарәннә 29 арсын ва-ра сак 4 трактора мәнле ёслеттерер-ши тесе пу-ватассә. Хуҗаләхсем пәрләнсен ку йывәрләх хәх пәтрә. Халь ытти организацисемпе пред-приятисенче те савән пек ёс пырат. Тәсләхрен, хуҗаләхсем хушшинчи строитель-ство организациәнчә ёс уқси фончән пәрре вис-сәмәш пайә инженер-семпе техниксене ёс уқси түлеме каят. Кун-ти рабочисен вәтам ёс уқси 442 тенкә шүтла-нат пулсан, инженер-семпе техниксен 911 тенкә. 53-мәш СМУра

та сапла, 140 рабоче 33 инженерпа техник ти-вет. Пәрремәшәсен вәтам ёс уқси 494 тенкә, иккәмәшәсен вара 941 тенкә! Сакан пек усло-висенче мәнле ёс тухәсләхә кәтмелле-ха? Кун пек юрамасть!

Сакан пек сул-йәрпе пырсан кашни отрас-льте түрре тухман така-ксене чакармалли май-сем тупма пулат. Про-центсәр ссудәсем те па-мастпәр, пенсисене те кәнә уқса-тенке шута илсе сәс паратпәр. Вәтә сынсем айәплә мар, ан-чах уқсана вәхәтлә кусарман организаци-сен пенсионерәсене кәшп чәтма тивет. Бю-джета планланә чухне цифрасене аңсартран кәна илместпәр, төрәс даннәйсене тәпе хума тәрашатпәр, ку питә кирлә. Паллах ёнтә, на-лук инспекцийә йөр-келлә ёслени, сирәп йитни те пире нумай пулшәтә. 5 уйәх хуш-шинче 54076 пин тенкә налук кәчә, пустарса ситереймен уқса, пәлтә-рхи сак тапхәрпа тан-

лашгарсан, 43 процент чакрә. Пысак налук түлекенсем - парәм-сәсем закона пурнасла-нине төрәсләс төләнше налук посчәсем йөр-келенә. Пиләк уйәх хушшинче 93 пред-приятире уйрам на-луксем төләнше налук законне пурнасланине төрәсленә, савна май район бюджетне тата хушса 1098 пин тенкә уқса кәнә. Налук ин-спекцийә налук поли-цийәпе тачә сыханса ёслет.

Сапла майпа бюдже-та пурнаслатпәр. Нума-ях пулмасть район ак-тивәпе иртнә канашлу-ра та малашне финан-с төрекләнне сыхлас төләнше уқә каласу пычә. Малашне бюдже-та пурнасласси аңсат ёс пулмә тесе шүтлатпә, кәна ыттисем те аңла-нассә. Анчах та унан тупаш пайне пурнасла-ма пур мерәсене те йышанмалла, саплах уқса-тенке төләншә, пе-рекетлә такакласси тәп задача шүтланат. Пирән район активә сак политика аңланнине, аңа төрәс тесе шүтла-нине, сак сул-йәрпе пы-ма хатәр пулнине кә-мәллән паләртатпә. Ка-нашлу вәхәтәнче эпә сакан пек пәтәмләтү турәм. Кәна эпә малаш-не бюджета пурнасла-малли шанчәк тесе хак паратпә.

("Ватаным Татар-стан" хаҗат, июнә 16-мәшә).

Шкул сүмәнчи лагерьсене, канма

Кашни сул район-ти вәрентү пайә сүмәнчә "Подросток" кану лагерә уқалат, унта экологиче туризм төләнше төл-ләншә ёс илсе пырассә. Саплах каникул вәхәтәнче 1,2,3,4,5,7,8-мәш но-мерлә шкулсен бази-сем сичне шкулсем сүмәнчи лагерьсем ёсләссә. Ялсенче ка-никул вәхәтәнчә ёпе канәвән 38 лагерьне йөркеленә, 7 шкулта вара - апат йөрке-лен ача-пәча пло-шакисем. Пәтәм ла-герьсене каласә киләшнине вәрентү пайә урлә социаллә страхованийән Чис-тайри регионаллә фончә финансат. Кунта ачасене апат-лантарасси, культура меропрятийәсен, ашәтмалли матери-алсен такаксем кә-рессә.

Пәр смена 21 кун пырат. "Мечта" (2-мәш номерлә шкул), "Эврика" (3-мәш но-мерлә шкул), "Меч-та" (4-мәш номерлә шкул) тата "Подрос-ток" лагерьсенче ача-сен канәвә тулин те интәреслә йөрке-ленә. Шкул сүмәнчи лагерьсем июль, ав-густ уйәхәсенче те ёсләс.

Г.АГЛИУЛЛИНА, РОО методичә.

СӘНӘ ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

Июнә 16-мәшәне районти культура сүртәнче пәтәм Раҗсейри суккәрсен обществин территорияи пусламаш организациән черәтлә отчетпа суйлав пухәвә иртрә. Кун йөркинче малтан организацин юлашки висә сукхи ёс отчетне, ревизи комиссийән отчетне итлерәс, унтан бюрон сәнә составне тата унан председателне суйларәс. Пухәва хулапа рай-он администрацийән пусләхән культурәпа соци-аллә йитусем енәпе ёслекен сүмә Н.Х.Абдуллин, социаллә хуҗаләх управленийән начальникә Л.Н.Дильмухаметова, ВОСән республикәри прав-ленийән представителә Р.Г.Гардиев, саплах район-ти төрлә предприятисен, организацисен, ве-домствәсен представителәсем хушшәнчәс.

Юлашки висә сул, ун-чченхи пекех суккәр сынсем, начар курнипе инвалида тухнә сынсем обществәлла ёс актив-влә хушшәнас, хайсен профессии шайне үсте-рес тесе тәрашнине паләрнә. Сапла, икә яш Кисловодск хулинчи специализациленә ме-дучилище вәренме кәнә, организацин пиләк членә хваттер илнә, ултәшнә сүрт туса панә тата ытти те. Анчах та сав вәхәтрах татса па-ман йитусем чылай, вәсен сәлтәвә, паллах, уқса-тенкә ситменни-че. Хәш-пәр йитусене вәсем пәхәнса тәракан ертүссем пулашнине татса панә. Тәсләхрен, чексемпе туянакан апат-симәс таварәсен ассортименчә питә чухән пулни сичнә сәхав пулнә. Сывләх япәххисемшән ВТЭК инсә - Нижнекамск ху-

линче ырнашнине те йы-вәрләхсем кәларса тәратат. Сав кун са-плах ёсә ырнассәси, эмелсем туянамалли сәмәлләхсем, ыврәнти радио юсавсәр пулни, сүрт-йәр кирли сичнә нумай каласрәс. Пухәва хушшәннә ертүссем, төрлә служба предста-вителәсем вәсен йитәвәсене татса пама хайсенчен мән килни-не пурне те тума шан-тарчәс.

Пукура пусламаш ор-ганизацин ёснә лайәх хак пачәс, унан сәнә председателә пулма Зи-наида Игнатъевна Бог-данована суйларәс.

Суйлав хысәян юби-лярсене чысларәс, вәсе-не парнесем пачәс. Кай-ран вара пустарәннисе-не районти культура ёсчәненсем концерт кәтартрәс.

К.ЯМАЛЕТДИНОВА.

Палашәр: нефтьне газ кәларакан "Нур-латнефть" управленири скважинәсене юса-кан цех операторә Андрей Николаевич Струч-ков.

Унан пурнас сүлә хайне пәр сулхисенчен нимәнне те уйрәлса тәмасть: шкул - сар - производство. Анчах та сине тәни, төләншәх пулни аңа пурнасра хайән ыврәнине тупма пулашнә. Хусанти механикәпа техника тех-никумәнчен вәренсе тухнә хысәян, 1988 сул-та вәл нефть промышленносәнчә ёсleme тытәннә. Андрей Николаевич 1993 султанпа НГДУра скважинәсене сәр айәнчә юсакан цехра вай хурат, халь Р.Хаджимуратовән бригадинче V разрядлә оператор пулса ёслет. Аслә, хайән ёснә лайәх пәлекен специалист ёсри юлташәсен хисепне тивәс пулнә.

Н.Квашнина сәнжәкерчәкә.

Тәнче тавра

Ханәхманни лайәхрах

Канадәри Онтарио хулин влаҗсем лавка-сенче ылямалли АК-47 автоматсене сутма чарнә. Пәхма вәсем чән-чәннисене аса ил-терәссә. Кунашкәл йышанәва чи малтанах ача-пәча кәмәл-ситет-не хуҗәлекене общество хистенле тунә. Юлаш-ки сулсенче сын вәлернә төсләхсенчен 45 про-центәнче "Калашни-ков" автоматпа уса курнә.

"Симәс" сүмәр

Сан-Францискәри шкулсенчен пәринче вәренкенсем уроксене пәрахсах кәпер сичне доллар пустарма тытәннә. Банк саратнә вәра-хурах "симәс" сүмәр сүтарнә. Вәсем уқсаллә сумкәсене ма-шинәна ывәтнә чух ятарлә пакетсенчен пәри шалатса үкнә те сирпәнсе кайнә. Уқса-тенкә вәрласа кая-тәвас пулсан вәсене сак-нашкәл хуҗәләнче тивәстернә-мән. Дол-ларсем урамра вәлкәшме пусланә. Шкул ачисем вәтамран 4,5 пин доллар пустарнә, тупашпа поли-цие асатнә.

1998 сүлхи июль.

Аста-ши эс, Таван сёршывам?

Кашни сулах сапла: ныхсан тавранми ачалахън ахрамъ пек чуна пырса тивекен сасла тарнасем таван сёршывалла карталансан, чёре каллех канасне сұхатат. Мёнпех танлашта-райан-ши таван кётес туртамён вайне? Ачалла шуйханулла хаваслахе те, кахши шайлаха суракан чан сасси пек чуна витерекен ыратавё те пур унта. Сулсем иртнё май, те чёре сурансем усаляран, су иртнё хысхан түпене керхи хура пёлётсем сырса илнён, сав ырату вайланна семён вайлаланат. Вйрам кун-сул урла иртсе ырса ситнё чун хай ыратавне пула ачалыхри пек каллех хутёлевсёр те чечен; түрккес чёлхерен асарханмасар вёрённё сивё самах таван йёппи пек чёрене таранса кив сурана уса яма пултарат. Сав нимпе те сиплеме сук ыратавя пулах сұхална канаса шыраса этем таван сёршывне туртанат: таван анне сұт тёнче курма аста чун паня, савантах пытанна-ши канаслахе? Апла пулсан часрах, часрах ситесчё унта...

Николай Ивановичан к а м а л - ш у х а ш н е сисённех, шофер йёпе юр таманне пяхмасар машинине кахши сулла хавалат. Суркунне хай ашшипе ир савантараймарё кажал. Кашни япалан хайён йёрки пур сав. Сав йёркене тытса таракан килёшүллёхе сұхатсан сұтсанталакё те пясалат. Николай Плониш ача чух Сарамсан таврашёнче тарнасем чылайччё. Халё вёсене сайра курма пулат, савна пулах сёленёсем йышланса кайрёс. Этемлёхре те саплах: сывахрине хисеплеме пёлмenni хай те сынлахран тухат. Сипетлех туйамне упрама пёлмесен халахра

сипетсёрлехё сум-курак пек пусса илет. Ача чухнехи күрену ёмёрлехех юлат-ши - сичё султа чух Фимун пиччёшёпе кёту пяхма тухсан еплерех вйтаннине хай те манаймасть Николай Иванович. Кётуё тени ун чух сын хисепёне пулман-ске. "Санан ачусем ёнене суса ёснё, сёт анмасть", - тесе салтавса рах сймахне илнёнрен амашён кусё час-часах йёпеннё. Саванпах Куля үссен ятла-сумла сын пулма мёнле те пулсан пысак пёлу илме ёмётленнё. Халё апла мар, ватти-суммине те асархашан мар ялта. Йышля ача ситёнтернё, сакар вунна сывхарна мучи шыв асма талкашса тухнине курса, хавнах астарасёе и тесе ыйтначчё те, сайра хутра кана хёнесе илнён те тавах - хуравланаччё лешё. Ёмёрне чысла пуранса ирттернё атте-аннене хисеплеме вёрентеймерёмёр пулсан самрак арава, халахамар хисепре пуласси синчен каласмалли те сук.

Чи ыра вяхат пек асра юлчё Николай Ивановичшан Миргород хулинче вёрённё тапхар. "Эпё Гоголь сурална ырантан, эпё Шевчен-

ко сёршывёнчен..." - тесе маанасланса каласнине час-часах илме пулатчё украин самракёсем хушшинче. Пёрре-хинче Куля та хай камне пёлтерес тесе сак тавралыхра сурална Державин, Шишкин ячёсене аса илнеччё. Сидоренко студент йёкёлтес шупа: "Эсё - Хусан таллахё", - тесе персе янйаччё. Сасартак тыга сса укнё икё самрака юлташёсем уйарса яриччен пёр-пёрин тумне ним юлми суркаласа

такма та ёлкёрнеччё. Сакан хысхан Сидоренко Куля шыв сапсан та уйралми туссем пулса таччё. Мён вёрёнсе пётричченех пёр-пёринпе савтанса - Сидоренко украин халах юррине, Куля хайёнене юрласа - утнине курсан, пёрле вёрёнсёкенёсем ахалтатсах кулатчёс, мёншён тесен вёсем иккёшё мёнле майпа туслашса кайнине пурте пёлётчёс. Ятне никам умёнче те сёре үкермен халах хай пеккинех хисеплет сав.

Чылай сул иртсен шапа тени Николай Ивановича каллех сав енчи халахпа тел пултарчё. Кёсён хёрне Юляна валли - Воро-нежри оперяпа балет атрён балеринине сак хула сывахнерех сурт илме кайсан, чан-чан артисткана курма тесе сынсем ятарласа тухатуха пахрёс, тараватлан пахса ййалкулчёс. Ял Советёнче лараканёсем Николай Иванович тав тивёсёлё палла художник пулнине пёлсен, Юляпа пёрле ана та хайсем патне пуранма йыхарма тыганчёс: чи хисеплё сын пулатар поселокра, мён кирлине

хушалах валли пурне те тупса паряпар - килёр кана, сирён пек сынсем сёрте ыртса суре-меффе... Вёсен сёнёвёпе килёшсе те, хирёслесе те - нимех те хуравлаймарё ун чух Николай Иванович, таван сёршывшан чунё хурланнаран, хамар халахаччё сакан пек тараватлан, тесе кана шухашласа илнеччё.

Сапла пурнасри хашпёр самантсене аса илсе, шухашласа пырса таван ене сывхарса пына чух яланах сапла - чёрери шуйханавне пытарма тарашрё вёл. Пёчёк машина кахши сула сұтатса Хиртикүлти Совет Союзён паттарне Муса Джалиля халалласа лартна палак умёпе иртрё. Кашт вяхатран, Нурлата керсе Асла вйр-сара пус хунисене асанса лартна палак патёнчен савранса тухса, Хамашля ял енелле чуптарчё. Йёпе юрпа витённё сулсине тимлён пахса пыракан шофершан хайпе юнашарларса пыракан кемёл сус-сухалла сын шапах сак палаксене самрак чух тума пултарни, шухашёнче те пулмарё куранат. Сак ялти

хашё-пёрисемшён пекех, Чаваш культура министрствита художниксен союзё Н.И. Плониш суралса үснё сурт-йёр ыранне музей тума упрама ыйтни, тен, уншан та кирлё мар япала сёс. Ун пек сынсене ку сёр лаптакё мён хака тума пултарни ытларах касаклантарат. Ыран тата пуласлахра мён кётме пултарни - вёсен ёсё мар тейён. Хамашля ял ыранне урахла ят сапса хурсан та саплах ним шухашсар иртёсши? Капла хамар камне те маняпар...

Николай Иванович сулёсенчисен асёнче кана юлма пултарна. Сарамсан таврашёнчи, Хамашля шывё хёрринчи илёмлё ыранне искусство произведенийёсем пулса пётём тёнчипех саланчёс. "Сұтсан-талакан сакан пек илёмлё ыранёнче чан-чан искусство сынни суралмасар пултарайман та", - пёлтернеччё хай шухашне пёр палла сыварса Мусаври выставкана курма пырсан. Унан самахёсене Николай Иванович ялта пёрле ачалыхне ирттернё танташне каласа парсан, лешё вара: "Аста-ши пирён, Куля, ачалахамарти таван сёршыш? Ана ёне сисе янйа пуль... Камсем суралёсши малашне унта?" - терё алне сулса, Сарамсанан паянхи шапи пирки пашарханнаран.

...Сур сёр иртни пёр сехет. Шофер хай пассажирине кирлё сёре илсе ситерчё, ёсене туса савранса каялла вёс-терчё. Хамашля сыварат-ха. Мёнле шухашкамайла вйранё-ши ирпе?

ЕЛЕНА АДОНЕ.

Н.И. Плонишан үкерчёкёсенче: "Ыра кун, Юля". Америкари уйрам сын музейёнче управкан 15 произведенийен пёри. "Ыра ачалых".

Яла - шанчакля хутлех

Ялсенче объектсемпе пуранмалли сурт-йёре вут-кавартан сыхлассине тивёстерессин тёп ыйтавёсенчен пёри - пушарсене сунтерессине йёркелесси. Паян районта 30 хушалахран 5-шёнче пушар техники тата вут-сулама сунтермелли хатёрсем сук. Юлашки 5 султа Пёкёлмери РМЗа хушалахсенчен ансамлатна

автоцистернасем сёнёрен оборудованилеме ГАЗ-62, 53 маркалла пёр автомобиль те асатман. Хушалахсене пушар автомобилёсемпе япах тивёстерни, районцентран инсё ыранса, начар сыхану вут-сулама хавар аталанасси патне илсе пырат тата пысак сиен күрет. Юлашки 3 султа кана районти ялсенче 132 пу-

шар регистрациленё.

Вут-каварпа керешессинче ирёклё пушар хуравне йёркелесси пысак ыран йышанат. Сапах та ял хушалах предприятійёсен ертүсисем пушар деповёсем (телефонпа тата радио сыханавёпе тивёстернёскерсем) тавассине, пушар машинисем ансамат техника, вутсулама сунтермелли мо-

топомпасем тата авто-техника туянассине, ДПО членёсем талакёпе дежурствара тарассине йёркелессине, пушар кўллисем тавассине сителёклё тимлех уйармасёс. Паянхи кун телне ял хушалах предприятійёсенче пушар хуралне йёркелени савнашкал.

"Киклё", "Сёнче" ассоциацисенче, "Лес-

ная Поляна" ОООра, Агропромбанкан хушма хушалахёнче, "Нурлатнефтепродукт" АО хушма хушалахёнче пушар техники сук.

"Киклё", "Рассвет" хушалахсенче, сёт-су комбиначён хушма хушалахёнче, "Нурлатнефтепродукт" АО хушма хушалахёнче талакёпе дежурствара тарассине йёркелемен.

Сурт-йёр тавакан тата юсакан участокан хушма хушалахёнче, "Комбайн", "Правда", "Черемшан" ассоциацисенче, сёт-су комбиначён, "Нурлатнефтеп-

родукт" АО хушма хушалахёнчене пушар техники юсавля мар.

Пушар техникине час-часах ашятман суртра, пёрлехи гаражсенче е механика картишёсенче упрасёс, унпа телёвлё уса курмасёс, савна пула вяхатсар юрйхран тухат.

Хушалахсен ертүсисем лару-таравя майласа ярас телёшпе мёнпур мерясене йышанмалла.

Н. ЗАХАРОВ,
Нурлатри ПЧн ИГПН
начальникё.

Ёмётленнэ ёмётёр ситтёрех

Сичё сулхи хёрача, сү-сне бантпа тыттар-наскер, каткәс нота тәсәть, кайран вара юратнә сәввине вулать. Унән искусствәсен шкуләнче вёренес килет, савәнпа та вәл пите тәрәшать. Юлашсәсем амәшсәсемпе пёрле хәйсен черетне чә-тәмлән кётөссә. Ку Нурлатри музыка шкуләнче консультации пынине пёлперет. Темисе кун ка-ярах вара экзаменсем пусланчәс.

- 1998-1999 вёренү сүлне кәсал эфир конкурс тәрәх йышән-тәмәр, - каласа парат директорән вёренү енәпе ёслекен сүмә Лю-пия Мухтаровна Гизатуллина. - Малтан преподавательсем ачасемпе тёлпән ёслерёс, ритм туйәмне, интонаци тёрёс пулнине, музыка әнкарәвне тата пысак туйәмләх шайне палартрөс. Экзаменсе-не уйрәмшарән тытрөс. Вёренме кәмәл пурри-сем чылайчә, анча та фортепиано уйрәмне 12 сын, халәх инстру-ментчәсен - 10 тата хоре-ографи уйрәмне 23 сын йышән-тәмәр. Акә спи-сокне те сакнә, куратәри, ачасем кәсәкланассә. Пирән пага мёнпур шкулсемпе микрорай-онсенчен килнөччә, ан-ча та эфир чи пулта-рулисене сөс суйласа илтөмөр.

Кәсал музыка шку-ләнче йәлана кәнә дис-циплинасемсөр пуңне, сәнарлә искусство та вё-

рентөс. Кунта 8-9 сүлхи ачасене йышәнсә, вёсем 4 сүл вёренсә, халь вара пулас живописецсем хәйсен үкерчөкөсене кәтартма хатёрлессә. Ачасене ятарлә диплом илнө специалист вё-рентө, унән ёсөсемпе нурлатсем нумаях пул-масть иртнө районти учительсен художество творчествин выстав-кинче паллашрөс.

Кәсал музыка шкул-не 27 сын пётөрнө, сав шутра 6 баянист. Пиа-нистсем, яланхи пекех, нумайрах - 21 сын. Таваттәшө - Лилия Му-хаметзянова, Катя Шу-гаева, Лейсан Исхакова тата Даша Бикинеева - отличниксем. Катяпа Лейсан музыкәна ма-лалла вёренме шуглассә, специальноспа экза-менсем панә ёнтө - Нур-лата Альметьевскри му-

зыка училищин препода-вателө ятарласа ки-лнөччә. Шкул пётөрни-не халалланә уяв кәсө май уйәхөнчөх пулнә, пётөмөшле пёлү пара-кан шкулсеннинчен пёр уйәх маларах. Уяв концерчө те, аттестат-сем пани те, чечексем, асәнмаләх сәнүкер-чөкөсем те пулнә. Йәла-на кәнә тәрәх, кашпи ачана кунта альбом па-рассә, унта преподава-тельсен тата пёрле вё-рөннө юлашсәсен сәнүкерчөкөсем. Сирөм сүл иртнө хысәян кәсал вёренсе пётөрнө хөр сак альбома уса пәхө те әна Музыка тәнчине пёр-ремөш утәмсем тума пуләншисене тав туса асәнө.

Музыка, рисовани сыннан пултаруләхне аталантарма, сүт тәнче илемлөхөпе әс-хакәлне

әнланма пуләшәссә. Хо-реографие кәсәклан-ни вара? Ташә әсталәхне алла илес те-кенсем утма та сәмәл, илемлө утассә. Ку вара пирән ачасене, уйрәмах хёрачасене пите кирлө. Концерт вәхәтөнче хәйсене тыткалама вёренессә.

Кәсалхи сүл препода-вательсен коллек-тившөн йпти сүлхисен-ничен уйрәлса тәрәть. Исствәсен шкулө сәмрәк талантсен сөнө әрәвне кётсе илме ак-тивлә хатёрленет. Кон-церт роялө туянна. Ан-тив, вёсемшөн кәсалхи вёренү сүлө әнәслә пултәр.

Т.АЛЕКСЕЕВА.

1998 сүлта шкултан вёренсе тухнисен аль-бомөнчи сәнүкерчөк.

Тупма пуләшәр!

Тугарстан Республикинчи Алексеевски рай-онөнчи Шамы яләнче пурәнәкан Дмитрий Мин-сафович Уленгова, 1930 сүлта суралнәскере, шы-рассә. Вәл 1998 сүлхи июнөн 6-мөшөнче киләнчен тухса кайнә та таврәнман. Төрөслемен даннәйсем тәрәх, әна Нурлат территориянчө курнә.

Уйрәм палләсем: вәтам пүллө, ырхан, сүсө шурали; кәкәрө сиче "Амәрткайәк" татуиров-ка; сылтәм али сиче "Эра" наколка; шәлөсене лартнә, тимөр.

Пир-авәртан сөленө хура костюм, тёттөм кәвак шәлавар, хура карттус, кәвак төрөллө лавсан кёпе тәхәйнә, урисенче калуш е кроссовки пулнә.

Сүлөрех асәннә сынна куракансене е вәл әста пулнине пёлөкенсене 02, 2-11-25, 2-12-32 (уго-ловнәй шырав) номерлө телефонсемпе милицие пёлтерме ыйтатпәр.

Анонимләх шантаратпәр.

Пёлтерүсем

4676 номерлө перекет банкөн хисеплө ссу-дозаемщикөсем. Раçсей Федерацийөн "Уйрәм сынсен тупәшине хуракан налук сичен" калакан законөпе, РФ ГНС 35-мөш номерлө инструк-цийөне гражданин ссуда нек илнө укәана, процен-тпа шутланә уйрәмләх тупәшине налук хураçсә. 2-25-88, 2-21-21 номерлө телефонсемпе тёлпөнрөх ыйтса пөлме пулать.

70000 километр сүренө ВА3-2105 сүтәнать. Телефон: 5-17-66.

Кухня гарнитурөсем, сөтел-пукан (хаклә мар) сүтәтпәр, Польша-Германи. Саплах телевизор-сем, "Panasonic" видиксем (Япоии) сүтәтпәр. Леçсе пама та пултаратпәр. Свидетельство 147778 номерлө. Телефон: 5-22-20 (каçпа).

Саламлатпәр!

Сосновка яләнче пурәнәкан юратнә мәшәра, аттене, асаттене, кукаçее Кузьма Степанович ЕГОРО-ВА 60 сүл тултарнә ятпа чун-чөререн әшшән салам-латпәр.

Ытарайми атте сәнарө Кирек хәсан та чөрере. Паян вәл утмәл тултарчө, Ситме сунар әна сөре!

Мәшәрө, ачисем, мәнүкөсем.

Пёлтерүсем

1992 сүлта туса кәларнә, 37000 километр сүренө ВА3-21063 сүтәнать. Яжуркелөнчи Анатолий Михеевран е 4-02-12 номерлө телефонна ыйтса пөлмелле.

Наркодел - курәксенчен хатёрленө эрех ёснин-чен силекен чөй. Анонимлә та йышәнма пул-тараçсә. Туянас текенсем районти культура сүртенчө ыйтса пөлмелле.

1992 сүлта туса кәларнә, 73000 пин кило-метр сүренө, хура төслө ВА3-21053 сүтәтпәр, 5 сыпәклә КПП, люк. Салтаквёлөнчи Марат Гимаевран ыйтса пөлмелле.

9,5x5,5 метрлә сүрт пури сүтәнать, туса пёлтермелли материалсем те пур. Сәрәмсан районөнчи Ульяновка яләнчи Куприян Филимо-новран ыйтса пөлмелле.

1983 сүлта туса кәларнә, капиталлә юсав ирттернө ВА3-2106 сүтәтпәр, хакө калаçса татәлнә тәрәх. 3-12-33 номерлө телефонна е сөр комитетөнчө ыйтса пөлмелле.

Лайәх шайри сүрт сүтәнать. Телефон: 2-27-52.

Тасатакан сөнө сооруженисем сывәхөнчө ка-питаллә гараж сүтәнать. Телефон: 5-26-95.

Полевая урамөнчи 11-мөш номерлө сүрта сүтәтпәр е пёр пүлөмлә хваттерне улаштар-ратпәр. Телефонсем: 5-20-74 (килти), 2-13-95 (ёçри).

Икө пүлөмлә хваттер сүтәнать. Адрес: Ци-олоковский урамө, 7-88, Александр Харитонов.

ВА3-2101 сүтәнать, хаклә мар. Адрес: Чапа-ев урамө, 6-11 (16 сөхөт хысәян).

Икө пүлөмлә хваттер, "Восход 3м-01" мото-цикл, усә курнә сөмөсө сөтел-пукан сүтәтпәр. Телефонсем: 5-28-34, 5-20-04.

Прицеплә Т-40 трактор (вездеход) сүтәтпәр, хакө 20 пин тенкө. Адрес: Школьная урамө, 92.

1977 сүлта туса кәларнә лайәх шайри ВА3-2101 сүтәтпәр. Мамәк яләнчи Октябрьская урамөнчи С.Д.Прокудинран е 4-13-55 номерлө телефонна ыйтса пөлмелле.

Хөвелтухәс микрорайонөнчө никөслө участок сүтәнать. Телефон: 5-17-99.

Телевышка сывәхөнчө лайәх гараж сүтәнать. Телефон: 2-17-60 (ёçри).

Хула варринче пур енчен те хәтлә 3 пүлөмлә хваттер сүтәнать. Адрес: К.Маркс урамө, 6-42. Телефонсем: 5-33-62 е 5-17-04, 20 сөхөт хысәян шәнкәравламалла.

Төп редактор Р.Ф.ЗАМАЛБЕВ.

Редактор Т.И.БУРАЙКИНА.

Улах юрисем

Шур сунәнне суса ярас пулсан

Шур пүртөре хутсан иртерех хут, Кәвак төтөм кайтәр сүлелле. Улаха тухсәсәйн ләпкә сүре, Лайәх яту кайтәр ял сине.

Шур хәмәт сии чәлха, хөлөх пушмак - Еплөех пусам-ши юр сине? Пөвөм те сук манәп, төсөм те сук - Еплөех сүрем-ши сын сиче?

Хурчәка хурама, ай, тәрринче, Ик суначө пөлөт хушшинче. Пөвөм сүрет ыр сын, ай, умөнче, Айван чунәм турә аллинче.

Машинәсем мамәк, ай, арлассә, Сиинисем чәрканни курәнмасть. Манәнах та әшра, ай, вут сунать, Сүләмөсем тухни курәнмасть,

Шур юр сине сунә шур йәлтәркка Хөвел хөртөс пәхнине пөтөс сук. Сәмка сине сьрнә, ай, хурләха Шур сунәнне суса ярас сук. Шур сунәнне суса ярас пулсан, Пёр хут мар - сичө хут сәвәттәм.

Пухса йөркелөкенө Е.ИЛЮШКИНА.

Учредительсем: Нурлат районөн администрацийөнө редакцин ёс коллективө

Хәсәт эрнере виçө ху-чен - юнкун, эрнекун, шәмәткун тугарла, вьрәсла тата чәвашла тухать.

ПИРӨН АДРЕС: 423000, Нурлат хули, Карл Маркс урамө, 19. ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор - 2-12-14, 2-22-81, редактор заместителө тата советсемпе обществәлла организацисен пурнәсөн пайө - 2-10-44, редактор заместителө, яваплә секретарь - 2-18-67, редакторән вьрәс дубляжө енөпе ёслөкен заместителө - 2-14-16, редакторән чәваш дубляжө енөпе ёслөкен заместителө - 2-10-44, ялхусаләх пайө, промышленность, сырусемпе массәлла ёс пайө - 2-22-51, бухгалтери, реклама пайө тата фотокорреспондент - 2-15-63.

Хәсәтә Тугар Республикин Инфор-мацине пичет министрствинче шута илнө.

Регистрациленө номерө 34.